Väkevä Jouni 29.9.2016 80/16/L/A

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan maatalousjaosto

Asiantuntijakuuleminen 30.9.2016

Hallituksen esitys (HE 134/2016 vp) eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2017

1 Metsäteollisuuden näkökulma

Metsäteollisuus ry arvioi ensi vuoden talousarviota teollisuuden raaka-ainehuollon näkökulmasta. Metsäpolitiikan tavoitteena tulee olla kilpailukykyisen kotimaisen puuraaka-aineen saatavuuden varmistaminen. Puumarkkinoiden toimintaedellytyksiä tulee parantaa ja lisätä puun markkinoille tuloa. Ammattimaisen metsätalouden harjoittamisen edistäminen, puun tuotannon lisääminen, metsävaratietojen käytön tehostaminen ja palvelumarkkinoiden kehittäminen vievät kehitystä oikeaan suuntaan.

Hallitusohjelman tavoitteena on lisätä puun käyttöä 15 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa. Tavoite vastaa hyvin teollisuuden nopeasti kasvavaan puun tarpeeseen. Metsäteollisuus on käynnistänyt useita investointiprojekteja, joiden rakentaminen on parhaillaan käynnissä ja joista osa on jo tuotantokäytössä. Niiden myötä puun tarpeen arvioidaan kasvavan kaikkiaan lähes 10 miljoonalla kuutiometrillä vuodessa. Puun tarve kasvaa edelleen, mikäli julkisuudessa esillä olleet metsä- ja energiateollisuuden aiesuunnitelmat realisoituvat investointipäätöksinä.

Markkinavetoinen ohjauskeino on metsäpalvelumarkkinoiden kehittäminen ja palvelutarjonnan lisääminen. Tässä avainasemassa on metsävaratietojen käytön tehostaminen ja toimintojen digitalisaatio. Hallitusohjelman kärkihankerahoituksen suuntaaminen aiheeseen on tervetullutta. Käynnissä olevien hankkeiden avulla voidaan ottaa merkittävä harppaus metsätalouden digitalisaatiossa.

Suomen metsäkeskuksella on keskeinen rooli metsävaratietojen hyödyntämisen tehostamisessa. On tärkeää, että metsävaratiedon keruuseen ja ylläpitoon sekä uusien sähköisten palvelujen rakentamiseen tarvittavat resurssit turvataan.

Metsänomistusrakenteen parantaminen, erityisesti tilakoon kasvattaminen ja pirstoutumisen estäminen sekä sukupolvenvaihdosten edistäminen

luovat edellytyksiä ammattimaisen ja aktiivisen metsätalouden harjoittamiselle.

Valmisteilla olevat lainsäädännön muutokset, kuten metsälahjavähennys, yrittäjävähennys ja metsätietolaki, vievät kehitystä oikeaan suuntaan ja parantavat edellytyksiä ammattimaisen metsätalouden harjoittamiselle ja metsäpalvelumarkkinoiden kehittymiselle.

2 Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2017

2.1 Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen

Puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen eli metsänhoitoon ja perusparannustöihin esitetään 56,2 milj. euron rahoitusta vuodelle 2017. Myöntämisvaltuuden määräksi esitetään 59,0 milj. euroa.

Uudistetun Kemera -järjestelmän tämän hetken ongelmana ei ole määrärahojen riittävyys vaan järjestelmän hallinnollinen jäykkyys ja siitä seuraava heikko toimivuus. Myöntövaltuudet eivät riitä kattamaan metsänhoitotöiden tukien kysyntää, minkä seurauksena uusien metsänhoitohankkeiden käynnistäminen on pysähtynyt. Tämä näkyy häiriöinä metsänhoitotöiden toteutuksessa. On hyvin todennäköistä, että tälle vuodelle varatuista varoista jää osa käyttämättä koska kaikkia tukipäätöksen saaneita hankkeita ei ehditä tai ei ole tarkoituskaan toteuttaa loppuvuoden aikana. Osa metsänhoitohankkeista tulee maksatukseen vasta seuraavina vuosina, koska työn toteutukselle sallitaan 3 vuoden määräaika.

Metsänhoitotöiden eli taimikon varhaishoidon ja nuoren metsän hoidon tukien suuri kysyntä suhteessa myöntövaltuuksiin osoittaa, että kannustevaikutus metsien hoitoon voidaan saavuttaa myös nykyistä alemmalla tukitasolla. Mainitut työlajit kuuluvat puuntuotantoketjun perustoimenpiteisiin ja ovat sinällään kannattavaa toimintaa myös ilman tukia.

Metsäteollisuuden kantana on, että Kemera -järjestelmään tulisi tehdä nopeasti seuraavat muutokset, jotta nykyinen jumiutunut tilanne saadaan avattua ja vältetään tilanteen uusiutuminen vuoden 2017 alussa, kun tukihaku jälleen avataan kaikille työlajeille:

1. Varhaishoidon ja nuoren metsänhoidon tukitasoja (€/ha) tulee laskea. Kannustevaikutus saavutetaan myös alemmalla tukitasolla. Samalla tukirahoituksen vaikuttavuus paranee koska budjetoidut varat riittävät suuremmalle metsäpinta-alalle.
2. Tukikelpoisen nuoren metsän hoidon kohteen läpimittakriteeriä ei tule laskea, kuten maa- ja metsätalousministeriö on asetusmuutoksen valmistelussa kaavaillut. Tuen kohdistaminen

nykyisellä tavalla läpimitaltaan alle 16 cm metsiköihin on toimiva rajaus. Se edesauttaa nuorten metsien hoitokohteiden kunnostamista ja niistä kertyvän pienpuun saamista käyttöön niin energiateollisuuden kuin metsäteollisuudenkin tarpeisiin.

3. Metsänhoitohankkeiden toteutusaikaa tulee lyhentää kolmesta vuodesta yhteen vuoteen, jotta vauhditetaan töiden toteutusta ja vältetään myöntövaltuuden sitominen kolmen vuoden ajaksi.
4. Jäljellä olevalle tukikaudelle (v. 2017-2020) varattua myöntövaltuutta tulee käyttää etupainotteisesti, jotta varmistetaan metsänhoitotöiden aloitukset ilman keskeytyksiä.
5. Lisäksi hallinnossa on varauduttava siirtämään töiden maksatuksiin varattuja varoja seuraavalle vuodelle, mikäli niitä jää käyttämättä kuluvana vuonna.

Nykyisen Kemera -järjestelmän uudistaminen on välttämätöntä nopealla aikataululla. Tulevaisuudessa on perusteltua kohdentaa yhteiskunnan tuki infrastruktuurin, kuten tiestön kunnossapitoon, yli tilarajojen ulottuvien yhteishankkeiden, kuten ojitusalueiden kunnostamiseen, metsäluonnon monimuotoisuuden hoitoon sekä metsien terveydentilan edistämiseen.

2.2 Metsäluonnon hoidon edistäminen

Metsäluonnon hoidon edistämiseen esitetään 3,0 milj. euron rahoitusta.

Esitetty taso ei mahdollista METSO-ohjelman määräaikaisille ympäristötukisopimuksille ja luonnonhoitohankkeille asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Rahoituksen tasoa tulisikin nostaa, jotta hyväksi todettua monimuotoisuuden suojelumenetelmää voidaan toteuttaa riittävässä laajuudessa.

Metsäluonnon monimuotoisuuden hoitoon ja sen parantamiseen on kiinnitettävä entistä enemmän huomiota, kun puun käyttö on kasvussa.

Jouni Väkevä
kotimaan metsäasioiden päällikkö
Metsäteollisuus ry